

О.О. ФАЛЬЧЕНКО, канд.еко.наук, доц., НТУ «ХП»

Н.Б. ТОКАРЬ, асистент, НТУ «ХП»

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ЯК СКЛADOVA ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

У статті досліджуються актуальні проблеми конкурентоспроможності, як складової економічної безпеки підприємства

Ключові слова: конкурентоспроможність, економічна безпека, ринок, оцінка

Вступ. Економічна безпека підприємства являє собою стан захищеності його діяльності від негативного впливу зовнішнього середовища, а також здатності швидко усунути загрози, пристосуватися до наявних умов, що негативно впливають на його діяльність. Зміст цього поняття включає систему заходів, які забезпечують конкурентоспроможність і економічну стабільність підприємства, а також сприяють підвищенню рівня добробуту працівників.

Постановка завдання. Формування і розвиток ринкових відносин викликає необхідність підвищення якості продукції та конкурентоспроможності виробництва. Високий рівень конкурентоспроможності є чинником успіху будь-якого підприємства, яке функціонує в умовах конкуренції. Тому, питання конкурентоспроможності на сьогодні є актуальним.

Методологія. Проблема формування конкурентного середовища і розвитку конкурентних відносин знайшла своє відображення в працях вітчизняних і зарубіжних вчених, таких як: Б.В. Губський, Я.Б. Базилюк, В.С. Новицький, Я.В. Белінська, О.Г. Білорус, А.С. Гальчинський, В.М. Гесць, В.І. Відяпін, А. Воротніков, В.Н. Парахіна, Ю.К. Перський, А.З. Селезньов, І.А. Спірідонов, Т. Джейдер, М. Ханууз, М. Портер.

Результати дослідження. Конкурентоспроможність, як складова економічної безпеки характеризує ступінь відповідності внутрішніх можливостей розвитку підприємства зовнішнім можливостям, які генеруються ринковим середовищем. Досвід останніх років показує, що далеко не всі вітчизняні підприємства готові до ведення конкурентної боротьби.

Навіть володіння конкурентоспроможною продукцією не дозволяє багатьом з них ефективно реалізовувати цю перевагу. У зв'язку з цим проблема управління конкурентоспроможністю на сучасному етапі розвитку вітчизняної

економіки актуалізується і потребує поглиблення наукових пошуків в цьому напрямі.

Про ослаблення конкурентоспроможної безпеки свідчать:

- зменшення частки ринку, яку займає підприємство;
- ослаблення конкурентних позицій і спроможності протидіяти конкурентному тиску;
- зниження адаптаційних можливостей підприємства до змін ситуації на ринку, відставання від вимог ринку.

Для усунення недоліків необхідно, перш за все, визначити та систематизувати фактори, що дасть змогу підвищити ефективність оцінки конкурентоспроможності виробництва та підвищити якість продукції, яка випускається.

Для досягнення довготривалого успіху, робота по забезпеченню конкурентоспроможності підприємства має здійснюватися в усіх сферах та по всіх аспектах його діяльності.

За значної кількості учасників ринку підприємство повинно безперервно слідкувати за параметрами вподобань споживачів, а також успіхами найвагоміших конкурентів задля приведення у відповідність показників власної діяльності.

При появі нових конкурентів, при прийнятті рішень про розширення виробництва або його скорочення, при здійсненні інвестицій у модернізацію обладнання або оновлення продукції, необхідна оцінка всього підприємства а не окремого цього виду продукції.

У розвинутих країнах застосовуються різноманітні методи оцінки конкурентоспроможності підприємства, які носять не описовий, а конкретно-економічний, кількісний характер. Це зумовлено тим, що аналізовані показники є кількісним вираженням різних аспектів діяльності підприємства.

Базовими принципами оцінки рівня конкурентоспроможності підприємства є: комплексність, системність, об'єктивність, динамічність, безперервність, оптимальність.

Поліпшення положення на ринку припускає кардинальне підвищення ефективності економіки на основі впровадження нових технологій виробництва і управління, орієнтованих на постійне оновлення продукції, що випускається, значне підвищення її якості.

Створюючи умови для внутрішньої конкуренції, слід мати на увазі, що збереження високого рівня конкурентоспроможності певних галузей ринкової економіки припускає активніше використання в стратегії вітчизняних підприємств методів нецінової конкуренції, а суперництво в досягненні вищої якості товару, заснованого на використанні сучасних технологій і прогресивнішої технічної оснащеності.

У справі розвитку конкурентоспроможності підприємств повинна бути направлена на рішення наступних задач:

- вдосконалення нормативно-правової бази розвитку конкурентного середовища;
- оцінка конкурентоспроможності підприємства повинна базуватися на основоположних засадах системного аналізу;
- розвиток споживчого попиту на продукцію і послуги шляхом введення прогресивних стандартів якості, розширення правової бази споживчих суспільств, розповсюдження достовірної інформації про товари і послуги;
- оцінка конкурентоспроможності повинна здійснюватися на основі нормування відповідних показників із дотриманням зазначених вище принципів нормування;
- стимулювання підприємств до проведення глобальної стратегії щодо перспектив розвитку, підвищення ефективності, конкурентоспроможності і розширення експорту;
- рівень конкурентоспроможності повинен бути оцінений у динаміці, що забезпечить можливість прогнозування змін у майбутньому;
- методика оцінки має бути здійсненна для підприємства на практиці, за умов наявності серед основних конкурентів підприємств різних за масштабами діяльності, обсягом та структурою товарної маси;
- при здійсненні оцінки необхідно враховувати причини кількісних та якісних змін діяльності підприємства задля забезпечення можливості прийняття управлінських рішень.

Висновки. Таким чином, конкурентоспроможність підприємства як забезпечення економічної безпеки є однією з пріоритетних задач керівництва підприємства. Конкуренція як комплексна категорія дає можливість ввести в дію великий потенціал ринкових стимулів ділової активності, які поки що використовуються недостатньо. Проводячи активну промислову політику, інструментом якої є добросовісна конкуренція, можна досягти бажаного узгодження інтересів держави і суб'єктів господарювання.

Список літератури: 1. Клименко С.М., Дубова О.С., Барабась Д.О., Омеляненко Т.В. Управління конкурентоспроможністю підприємства: Навч. посібник. — К: КНЕУ, 2006. 2. Бочарова Т. Как повысить конкурентоспособность организации // Управление персоналом. 2003. №4. 3. Арсф'єва О.В., Кузенко Т.Б. Планування економічної безпеки підприємств. — К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2004. - 170 с. 4. Євдокімов Ф.І., Мізіна О.В., Бородіна О.О. Узагальнююча оцінка фінансової складової рівня економічної безпеки підприємства // Наукові праці ДонНТУ.— 2002.— №47. — С. 6—12. 5. Ільяшенко С.Н. Оценка составляющих экономической безопасности предприятия // Наукові праці ДонНТУ.— 2002.— №48. — С. 16—22.

Надійшла до редколегії 26.11.2013

УДК 658

Конкурентоспроможність як складова економічної безпеки підприємства /О.О.Фальченко, Н.Б. Токарь// Вісник НТУ „ХПІ”. Серія: Технічний прогрес і

ефективність виробництва. – Х.: НТУ „ХПІ”. - 2013. - № 67 (1040) - С. 156-158. Бібліогр.: 5 назв.

В статье исследуются актуальные проблемы конкурентоспособности, как составной экономической безопасности предприятия

Ключевые слова: конкурентоспособность, экономическая безопасность, рынок, оценка

The issues of the day of competitiveness are probed in the article, as to component economic security of enterprise

Keywords: competitiveness, economic security, market, estimation

УДК 658

О.І. ЛИННИК, канд.екон.наук, доц., НТУ «ХПІ»;

Н.В. АРТЕМЕНКО, ст. викладач, НТУ «ХПІ»

СТРАТЕГІЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ФАКТОР ЗМЕНШЕННЯ ВПЛИВУ ЗОВНІШНІХ ТА ВНУТРІШНІХ ЗАГРОЗ

Розкрито сутність поняття «корпоративна економічна безпека» та «стратегія корпоративної економічної безпеки», виділені їх основні складові, розглянуто визначення внутрішніх та зовнішніх загроз підприємству, розроблені основні шляхи запобігання внутрішнім загрозам, які будуть спрямовані на досягнення основної мети – зміцнення рівня економічної безпеки підприємства.

Ключові слова: економічна безпека підприємства, корпоративна безпека, зовнішні та внутрішні загрози, стійкість, стратегія економічної безпеки, економічне зростання.

Вступ. У справжніх умовах нестабільності, суперечливості реформаційних процесів одним з найважливіших завдань науки і практики стає розробка і реалізація системи корпоративної економічної безпеки. Промислові підприємства змушені адаптуватися до умов політичної та соціально-економічної нестабільності і вести пошук адекватних рішень найскладніших проблем і шляхів зниження загроз своєму функціонуванню. Катастрофічне старіння виробничих фондів і технологій, нестача фінансових ресурсів, особливо оборотних коштів, розрив коопераційних зв'язків поставили на межу виживання багато економічних суб'єктів, в тому числі промислові підприємства. Для багатьох економічних суб'єктів гострою проблемою стала висока криміналізація суспільства та економіки.

Проблема створення системи економічної безпеки, здатної забезпечити зниження рівня загроз у ключових фінансово-економічних сферах діяльності, постала перед більшістю промислових підприємств України.

© О.І. Линник, Н.В. Артеменко, 2013

ISSN 2079-0767. Вісник НТУ «ХПІ». 2013. № 67 (1040)

159